

אורות פלא

מכון
להחדרת
כתבי רבינו
אליעזר פאפו
זיע"א, מח"ס
"פלא יועץ"
ועוד

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת שופטים תשפ"ה

בי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום והיה אם שלום

תענה. (כ י)

הנה הפקדמונים (החיד"א, בחומת אגף) פרשו על פסוק (עמוס ג ד) "הישאג אריה ביער וטרף אין לו", כי "אריה" נוטריקון: אלו, ר'אש השנה, יום הכפורים, ה'ושענא רבא. הישאג תפלתו ושאתו כל הימים הללו יהיה ביער - יער הלבנון הוא בית המקדש, כי וטרף אין לו - אשר אין מזבח ואין קרבנות, כי כל מגמתנו בימים הללו לא יהיה לבקש בעדנו הב לן עותרא הב לן חיי - הב לנו עשר הב לנו חיים (זהר חדש ח"ב סג), אלא לבקש על גאלת השכינה ולתבא בית אסורין דילה - ולשבר את בית האסורים, שהשכינה נמצאת בו בגלות, ואליהו בא לעשות ולתקן את אמה שלום היא השכינה, ואז יהיה שם י"ה רבא.

דרכי התשובה

יש דברים שנועלים דרכי התשובה בפני עושיהם, ואלו הם: הפורש מדרכי צבור, שבזמן שיעשו תשובה לא יהיה עמם, ולא יזכה עמם בזכויות שהם עושים. החולק על דברי חכמים, לפי שהמחלוקת גורם לו לפרש מהם, ואינו יודע את התשובה. והמבזה את רבותיו, לפי שדבר זה גורם לו לדרשו ולטרדו, ולא ימצא מלמד מורה לו האמת. והמלעיג על המצות, שבין שהם נבזות בעיניו לא יהיה לעולם רודף אחריהם, ולא יחבבם, ולא יעשה אותם. והשונא את התוכחה, כי אחרי אשר ישנא את המוכיחו, לעולם לא ימצא מוכיח מדריכו בדרך טובה. והתוכחה גורמת את התשובה. וכן מצינו במשה, שהיה מוכיח את ישראל ואומר להם "ממרים הייתם" (דברים ט, ז), כדי להשיבם. וכל הנביאים הוכיחו את ישראל. לפיכך צריך להעמיד בכל קהלות ישראל, בכל קהל וקהל, איש חכם ירא השם מנעוריו, ויש לו לשון למודים, לדבר צחות, להוכיח אותם ולהשיבם בתשובה. והשונא תוכחה ואינו שומע לדבריה, גורם לו שיעמד בחטאתיו שהם בעיניו טובים.

יש דברים שהם עון גדול, והעושה אחד מהם אין הקדוש ברוך הוא מספיק בידו שיעשה תשובה, רוצה לומר, שאינו עוזרו מפני גדל חטאו. ואלו הם: המונע את הרבים מלעשות מצוה לזאת יחרד האיש וילפת, כשמתועדים לדבר דבר על נתינת צדקה, או עשות שום מצוה, אל יהי מונע. ואפילו אם נראה בעיניו שהם טועים מדרך השכל, ואין מכלכלים דבריהם במשפט, לפי המקום ולפי הזמן, לפי חזק שבו, יתן לפיו מחסום, ואל

יהי מונע מלעשות מצוה. המסית ומדיח את חברו מדרך טובה לדרך רעה. הרואה בנו בתרבות רעה ואינו מוחה בידו, כשבנו ברשותו, שאילו היה מוחה בידו היה פורש, נמצא מחטיאו. ובכלל זה כל שיש בידו למחות באחרים, בין רבים בין יחידים, ולא מיתה, אלא הניח בידו כשלוננו. והאומר אהטא ואשוב, או אהטא ויום הכפורים מכפר.

ואכן נודע הדבר שעל פי אין אלהינו בקרבנו לעזרנו על התשובה, מצאתנו הרעה, שאין איש נחם עלינו, לפי שיש בידנו מאלו דברים שאין מספיקין בידו לעשות תשובה, ובפרט חסרון התוכחה, שאין בדור הזה מי שיוכיח, וסוברים שלא נתנה מצוה זו כי אם לחכמים יושבי כסאות למשפט. ולכן אם רואה את חברו שעושה עול, אין מי יאמר לו מה תעשה, כי יאמר

מי שמני לאיש שר ושופט. ולא ידעו תעי שמצות "הוכח תוכיח" (ויקרא יט, יז) היא אחת מתרי"ג מצות שנצטוו כל ישראל. ואדרבא, יגדל החיוב על חברו הרגיל עמו ומכיר במעשיו, עליהם המצוה הזאת, שאיש את רעהו יעזרה ולאחיו יאמר חזק ונתחזק בעד אלקינו, כי מה בצע בדמנו בדרתנו אל שחת, לבו ונשובה אליה ונעשה רצונו כרצונו. דברים כאלו פאשר נדברו יראי ה' איש אל רעהו, נכנסים ללב ועושים פעל יותר ממאה תוכחות של החכם.

יש דברים שהעושים אותם אי אפשר שיעשה תשובה גמורה, לפי שהם עברות שבין אדם לחברו, שאינו נמחל עד שישיב ועד שישאל מחילה, והוא אינו יכול להשיב, ולא לשאל מחילה, ואלו הן: הגוזל את הרבים, או המקלל את הרבים, שלא גזל או קלל אדם ידוע, שילך אליו ויפסנו. החולק עם הגנב, אינו יודע של מי הגנבה, כי גנב מפל אדם ומביא לו, והוא לוקח ואינו יודע למי להחזיר, ועוד שמחזיק ידי הגנב ומחטיאו. המוצא אבדה ואינו מכריזה, כשיעשה תשובה אינו יודע למי יחזיר. והאוכל שוד עניים יתומים ואלמנות, שהם בני אדם אמללים ואינם ידועים, וגולים מעיר לעיר, ואין להם מפיר, שידע למי יחזירנו. והמקבל שחד להטות דיו, אינו יודע עד היכן מגיע ההטוה, וכמה הפסד גרם כדי שיחזיר. הנה כיוון צריך לזהר ולהשמר מאלה. ואם עבר ונכשל ועשה מאחת מאלה, אל יתיאש מן הרחמים, שאף על פי שאינו יכול לעשות תשובה גמורה, על כל פנים שערי תשובה לא ננעלו, ואת אשר בכחו לעשות יעשה, כגון צרכי רבים וצדקות פזרונו בישראל. ויכון לתקן את אשר עות בגזל אשר אינו יודע למי ישיב, ושב ורפא לו זה יסלח לו.

יש דברים שהם עון גדול, והעושה

אחד מהם אין הקדוש ברוך הוא

מספיק בידו שיעשה תשובה, רוצה

לומר, שאינו עוזרו מפני גדל חטאו

ג בורה היא כלל גדול בתורה. איזהו גבור הכובש את יצרו (אבות ד, א). ואשרי המתגבר על יצרו כאיש ולהיות רץ לכל מצוה ובורח מן העברה ומכל מדות רעות ולקיים כל דבר טוב ומלי דחסידותא בכל פריטיהו ותקונייהו ודקדוקיהו במחשבה דבור ומעשה בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו ולהיות ארץ אפים שהוא טוב מגבור (משלי טז, לב) ולקיים דרכי התשובה ולסגף גופו וכהנה רבות, כל אשר תוקפו יצרו והוא בוכשו גבור מקרי. וברוך הנותן ליעזר כח שכל אדם כאיש גבורתו, ואף על פי שהיצר הרע אש ובתחבולות יעשה מלחמה ובכל יום ובכל שעה מתחדש ומתגבר על האדם, כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם להלחם עמו בעזר משידי יוכל ויכל לו, ורק ההתחלות קשות ואחר כך יהא נקל לו ויערב לו ויבסס לו. וביזתר צריך להזהר ולהזהר חילים וגבר מי שתקפו יצרו ודש בעברות ונעשו לו בהתה, צריך להתגבר לפרש מן העברה כפירש מן הקבה בגון מי שטבעו רע והרגל במדות רעות או בשתייה הרפה, או בשחוק הקבאות או להזכיר שם ה' לבטלה, או בשבעות שוא, או לאבד הזמן בהכל וריק, וכהנה דברים רבים שדשו בהם רבים וכל פיוצא בהם, צריך למסר נפשו לפרש מהם, ולהיות כאיש מלחמה עומד על המשמר בתחבולות וגדרים וסיגים, ולהיות מחשב שכר מצוה ושכר עברה כנגד וכו' ושלפים צערא אגרא, ושעזא כמות אהבה הראויה לאבינו שבשמים עד כדי לקיים כי עליה הרגנו ועל מות אהבה. ואחר כל העמל והטרח, רחמין למכעי מאלקינו, המרחם הוא ירחם ויעזרנו על דבר כבוד שמו נצח סלה ועד, אמן כן יהי רצון:

❧

ד ש דברים שהם רעים למאד, והעושה אותם אין חזקתו לשוב, לפי שהם דברים קלים בעיני רב בני אדם, ודומה להם שאינו עוין, והוא חטא ועוין פלילי. ואלו הן: הרגיל בסעדה שאינה מספקת לבעליה, שזה האוכל חושב בלבו: מה חטאתי כלום אכלתי אלא ברשותי. והוא לא ידע, שכל מה שאדם נהנה מחברו שלא ברצון טוב, בלב שלם, אלא משום כסופא [- בושא], אית ביה סרד גזל, ובפרט אם הוא לא חפץ ולא יכול. והמשתמש בעבוטו של עני, שמלוח לו על קרדמו ובוקע בו עצים שלא ברשותו, ואמר: מה חטאתי אם בקעתי בו, והלא אינו חסר כלום. והוא לא ידע כי כל שואל שלא מדעת גזלן הוי (ב"מ מא), אם לא בדבר הברור דלא קפדי אינשי. המסתכל בעריות מעלה על לבו: מה פשעי ומה חטאתי בזה אם נסתכלתי בקרובותי, וכי בעלתי? והוא אינו יודע שהוא גורם ענש גדול לגופו של עריות, שנאמר (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות כד): כל המסתכל באצבע קטנה של אשה, באלו מסתכל במקום התרף. ועוד אמרו (עבודה זרה כ): אפלו בבגדי צבע של אשה השטוחים בכתל, בשמכיר לבעליהם, אסור להסתכל, שאם מידי עברה יצא, מידי הרהור לא יצא וראיה האסורה עושה רשם, ופוגם בעיניו עליון ובעיני נשמתו, ומתוך כך תחשכנה עיניהם מראות במשכלות, מראות אלהים, איהו לא חזי ומזליה לא חזי, ומרעה אל רעה יצא, חס ושלום. והמתכבד בקלון חברו, שעורף מעשיו מול מעשיו של חברו, כדי שיראה מכללו שהוא מכבד וחברו בזוי. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה א, ה) שהמתכבד בקלון חברו אין לו חלק לעולם הבא. והחושד בכשרים דומה לו שאינו חוטא, והיה לו ללמוד ממשוה רבנו שחשד ואמר "יהן לא יאמינו לי" (שמות ד, א), מיד לקה בצרעת. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות א, ו): הוי דן את כל האדם לבח זכות.

❧

סדר היום

הכולל הלכות והנהגות ישירות ערוכות על הסדר על עניני תפילה וכוונותיה סדר אכילה, סדר משא ומתן וסדר הנהגת יום השבת מלוקטים ומנוקדים מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א "חסד לאלפים" ו"בית תפילה"

ספר ההכנה לחודש אלול וימים נוראים
ניתן להשיג במכון "אורות פלא"
ירושלים

בטל: 02-6413780

לקבלת העלון בדוא"ל נא לשלוח לכתובת:
orotpele@gmail.com

רחוב מינצברג 5 ירושלים טל. 02-6413780
פקס. 077-4040720 | orotpele@gmail.com